

Ved slusen

Ved slusen
© Iben Mondrup &
milik publishing, 2009

Omslag: Emil Salto
Foto: Louise Fuhr
Bogen er sat med Palantino og
trykt hos Narayana Press

1. udgave, 1. oplag, 2009

ISBN 978-87-91359-59-0

*Udgivet med støtte fra
Kunststyrelsens Litteraturcenter
og Kulturfonden Danmark-Grønland*

milik publishing · p.o.box 7017
3905 nuussuaq · greenland · milik@greenet.gl
www.milik.gl

Iben Mondrup

Ved slusen

Roman

milik

1

Er det 35 371 222 ... Solvej Strand?"
Mandsstemmen havde en kraftig accent.
"Jah ... Hvem taler jeg med?"

"Mit navn er Angu Lyberth, jeg ringer fra politistationen i Nuuk i Grønland. Det drejer sig om Verner Hasted ..."

Min hud trak sig langsomt sammen. Hårene rejste sig. Manden i telefonen tøvede et øjeblik.

"Undskyld, er du der endnu?"

Forsinkelsen på hans stemme skabte et kort ekko.

Jeg kunne ikke sige noget. På mindre end få sekunder var min mund tørret ud, og tungen føltes, som om den var svulmet op til dobbelt størrelse.

"Ja, jeg er her endnu," svarede jeg med en underlig, kvækkende stemme.

Manden i den anden ende tog ikke yderligere tilløb.

"Jeg er ked af at skulle fortælle dig ..."

Jeg kom til verden den 24. september omkring klokken fire om natten. Da var jeg 31 år. Jeg lå i min seng og var endelig faldet i søvn med hovedet klemmt inde imellem to puder, da lyden af telefonen sugede mig op fra dybet. Hallo, hallo? Tumlende ud på gulvet med lagenet slæbende efter mig fandt jeg telefonen i revnen imellem

hynderne i Verners store lænestol i stuen. Jeg trykkede apparatet ind til brystet og krøb sammen i stolen. Forsøgte at trække lagenet sammen om mig.

Jeg er ked af at skulle fortælle dig ... udtalte stemmen imod mit brystben. Ordene, ja hele passagen, var ikke ukendt for mig, og jeg følte mig på en gang behageligt fortrolig med replikken, men også inderligt frastødt. Som en gammel ven, der er vendt tilbage med dårligt nyt.

Jeg lagde telefonen til øret igen.

“ ... kan ikke sige noget med sikkerhed, men det er overvejende sandsynligt ... tyk tåge ... ”

I sådanne situationer kan man aldrig sige noget med sikkerhed. Fortid og nutid er det eneste håndgribelige tilbageblevne, mens fremtiden – hvor forudsigelig den øjeblikket forinden måtte have syntes – pludselig tegner sig i en plumret tåge, hvori alt kan ske – eller ikke ske.

“Er Verner død?”

Jeg forsøgte, vel vidende, at svaret på det spørgsmål lå ... indhyllet i tågen.

“Vi ved det ikke med sikkerhed, men der er desværre grund til at frygte det. Eftersøgningen er i gang ... det er meget sjældent, at nogen overlever i vandet i særlig lang tid.”

•

Skyerne drev henover sensommerhimmelen i flere niveauer, og deres planer forskød sig i forhold til hinanden – ligesom tilværelser i forskellige tempi. Himmelhvelvet mindede om den slags foldeudbøger, hvor scenerierne rejser sig på siden, når man åbner bogen. Fladt og dybt på en gang. Mit liv plejede at ligge langt tilbage som en tung strøm. Men sådan skulle det ikke længere

være. Med nattens telefonopkald blev jeg ufrivilligt rykket op i front. Mit liv blev så at sige aktualiseret, ja, det var blevet aktiveret.

•

Jeg sad i lænestolen. Jeg havde trukket den helt hen foran hjørnevinduet i vores store stue. Derfra kunne jeg se ud over den nyryddede grund, der lå overfor Snorrisgade, hvor Verner og jeg boede. I den nordøstlige del af København.

At vores ejendom havde fået lov at blive stående, skyldtes hovedsageligt byggeriets herlighedsværdi; det var bevaringsværdigt og derfor fredet for byplanlægningen. Vi kunne blive boende i mange, mange år endnu og behøvede sandsynligvis aldrig overveje, om vi ville flytte. Med mindre vi selv så en grund til det.

•

Så begyndte telefonen at kime. Intervallerne, hvormed apparatet ringede, var kortere eller længere, men sjældent lange nok til, at jeg kunne nå at samle tankerne imellem opkaldene.

•

Tidligt på morgenen efter min samtale med politiet havde jeg Verners ekskone Elisabeth i røret. På det tidspunkt sad jeg med telefonen i hånden og lagenet trukket op om knæene.

Det viste sig, at myndighederne havde kontaktet hende allerede tidligt på aftenen, da ulykken var sket. Man var i sagens natur gået ud fra, at det var hende,

der skulle varskos ved ægtemandens forsvinden. Hun havde i første omgang taget imod meddelelsen uden at gøre opmærksom på, at hun ikke længere boede sammen med Verner, men havde siden informeret politistationen i Grønland om, at han havde en anden samlever. Hun havde givet dem vores telefonnummer, hvorefter der var blevet taget kontakt til mig.

Elisabeth var ude af den. Om jeg virkelig troede på, at Verner var død? Om jeg vidste, hvordan det var sket, og hvorfor? Hun græd højt, og jeg havde ikke noget at sige og sagde derfor ikke noget. I stedet lod jeg Elisabeth føre ordet.

Da samtalen var slut, var det eneste, der stod tilbage, indtrykket af Elisabeths massive gråd og dens kontrast til lejlighedens stilhed.

•

Verners tidligere kone. Verners eks, sådan plejede jeg at omtale hende, selvom hun ret beset ikke kunne kaldes Verners ekskone; Verner var nemlig aldrig blevet rigtig skilt fra Elisabeth. Separationen havde trukket ud, og da stilheden endelig sænkede sig over forholdet, havde Verner været tilbøjelig til at lade sagen ligge. Han orkede ganske enkelt ikke mere røre i de vande.

For mig var det underordnet, om skilsmissen var formelt i orden. Jeg forholdt mig ikke til Elisabeth, hvis jeg kunne blive fri. Det havde jeg kunnet hidtil. Men nu var hun her. Og Verner var der ikke til at håndtere hende.

•

Dagene blev til mudder. Dyngen af uåbnede aviser og breve i entréen, som jeg passerede, når jeg skulle på toi-

lettet, voksede. Min umiddelbare reaktion var at lægge mig til at sove. Pludselig sov jeg bedre og tungere, end jeg nogensinde havde gjort. Når jeg ikke opholdt mig i det indre mørke, sad jeg i lænestolen. Lå jeg. Var jeg. Trissede jeg rundt i den store lejlighed.

Hvor længe, der gik på den måde, er svært præcis at sige. Tid, der holder op med at eksistere, fordi den ikke længere kan hægtes på begivenheder, er næsten umålelig. Telefonen kimedede, det var snart den ene, snart den anden; kolleger, venner, bekendte og et hav af journalister, der ville mødes, komme forbi og snakke og kondolere og trøste, eller høre nyt, om jeg vidste noget?

Jeg sagde til dem, at jeg ikke vidste mere om ulykkesomstændighederne end det, de officielle informationer fortalte. På et tidspunkt pillede jeg dørtelefonen fra hinanden og holdt simpelthen op med at lukke op. Jeg var træt. Tom. Spise, drikke, skide og sove. Jeg drømte ingenting, i lejligheden, foran vinduet i stuen med de store bogreoler, hvor Verners bøger var opstillet i alfabetisk rækkefølge og i emneorden som på et bibliotek. Rundt om lænestolen bunkede mine efterladenskaber sig op; poser med gammelt bagerbrød, brugte servietter og pizzabakker med halve og hele pizzaer, som jeg havde opgivet at spise.

•

Elisabeths andet opkald kom. Det var et uundgåeligt led i processen, som ulykken havde sat i gang. Hun ville vide, hvordan det forholdt sig med det praktiske nu, hvor Verner jo ikke var blevet fundet hverken død eller i live. Hvornår kunne man gå ud fra, at han rent faktisk var død? spurgte hun mig. Det vidste jeg ikke. Jeg havde ikke skænket det en tanke.

Det viste sig, som samtalen skred frem, at hun havde svarene på sine egne spørgsmål, idet hun – af ren og skær nysgerrighed – havde været inde at tjekke formalia hos sin advokat. Han havde beredvilligt udleveret noget materiale til hende, og i det fremgik det, fortalte hun, af borteblevnelovens kapitel to om dødsformodning, at hvis den, der var forsvundet, med en rimelig grund kunne formodes at være død, så ville han være at betragte som sådan efter en periode på seks måneder. Herefter ville boet kunne gøres op og arven fordeles til de lovformelige arvinger.

•

En dag rejste jeg mig fra lænestolen, og i stedet for at gå mod toilettet, som ellers var planen, gik jeg en anden vej og stillede mig i døren til soveværelset. Sengen var uredt, sådan som jeg havde efterladt den. Lyset fra gadelampen udenfor vinduet faldt ned på Verners dyne, som var landet på gulvet under min bratte opvågning.

Så kom tankerne flydende.

Jeg forestillede mig, at han netop havde rejst sig for at gå ind til computeren eller i køleskabet efter en øl. Han kunne være gået lige forbi mig som en skygge. Et øjeblik syntes jeg næsten, jeg kunne mærke slipstrømmen efter hans nøgne krop, og fik gåsehud.

Jeg havde været alene i lejligheden, længe før han forsvandt – en måned i hvert fald. Verner var i Grønland, og jeg var blevet hjemme for at sunde mig.

Han ville ikke komme igen; jeg havde lyst til at græde, men der kom ingen tårer. Han ville ikke engang komme med en forklaring på, hvorfor det skulle være sådan her, hvad meningen med det hele var. Jeg gik ind i rummet og blev svimmel. Forsøgsvist lagde jeg mig på sengen og

stirrede op i loftet. Jeg tænkte, jeg ville varme sengen op, men det blev ikke til andet end gåsehud.

•

Boet. Efterladenskaber og efterladte. Omfanget af implikationerne ved Verners dødsfald gjorde ansats til at samle sig i min bevidsthed med Elisabeths telefonopkald.

Da hun ringede tredje gang, var det ikke for at være emsig, men for at forsikre mig om, at jeg naturligvis skulle tage mig den tid, som jeg havde brug for. Og, sagde hun, hun var egentlig bare interesseret i at få det praktiske ud af verden, så det ikke stod i vejen for hendes sorg over tabet af Verner. Han havde virkelig betydet meget for hende, sluttede hun.

Jeg lovede, at jeg nok skulle kigge på sagen ved først givne lejlighed. Da forbindelsen blev afbrudt, lod jeg mig synke tilbage i stolen og hengav mig til hjørnevinduet udsigt. Gravemaskiner var blevet kørt i stilling på byggegrunden, men efterårets riven og rusken havde de sidste dage forhindret folkene i at arbejde. Fem måger sad med hovederne trukket ned imellem vingerne og forsøgte at holde balancen på toppen af en bunke grus. Vinden rev også Elisabeth og hendes dødsformodninger med sig, og jeg faldt i staver.

•

Den trådløse telefon løb tør for batteri, og jeg skilte den ad for at slippe for dens enerverende bippen. Apparatet lå i tre dele i vindueskarmen, da jeg – efter at Elisabeth havde været forbi Snorrisgade fire-fem gange – til sidst reagerede på hendes kalden i opgangen.

Elisabeth var fluen omkring en lort. Hele hendes fremtoning bar præg af nysgerrighed, viljestyrke og gåpåmod, men i disse egenskabers negative afarter; Elisabeth var nyfigen, stædig og fremfusende. Hun var en kvinde, der mødte verden med ansigtet først, åbent, spejdende, på udkig efter uindtagede muligheder. Min antitese.

Jeg låste op iført en af Verners undertrøjer, hans underbukser og et par tennissokker. Elisabeth stak hovedet ind i den mørke entré. Hun var stilbevidst og velklædt, i kort pels og silketørklæde, og som altid i et par slanke bukser, der sluttede i en lille spids hæl. Efter at have set sig orienterende omkring hilste hun, tydeligt ilde berørt. Så forcerede hun postbunken, mens jeg gik tilbage til lænestolen.

“Jamen herregud dog, sikke en masse papir.”

Jeg vidste, at hendes blik vandrede efter mig ind i stuen, og jeg fortrød, at jeg havde lukket op. Hun tog mod til sig og kom helt ind.

“Solvej ...”

Elisabeth stoppede. Hun var nået helt ind i stuen og stod nu og så sig omkring, som forsøgte hun at danne sig et overblik over situationen.

“Jeg var ikke klar over, at det stod så skidt til her, så var jeg selvfølgelig kommet forbi noget før.”

Hun skridtede hen ved siden af mig.

“Jamen, du kan da ikke bo sådan her! Har du overhovedet set nogen efter ulykken? Har der ikke været nogen hos dig?”

Jeg mærkede tydeligt, at jeg havde overvurderet mit mentale overskud. I min naivitet havde jeg måske troet, at jeg kunne stoppe Elisabeth ved at lukke hende ind, men Elisabeth var ikke en kvinde, der lod sig afvise. Desværre var jeg ikke rustet til hende, ikke sådan som tingene var. Alle gode intentioner til trods.

“Får du noget at spise?”

“Ja, det gør jeg.”

Jeg anstrengte mig for at lyde klar og rolig.

“Ved du hvad!”

Elisabeth slog over i et muntert-myndigt tonefald, som om hun ikke havde hørt mig.

“Jeg synes, at du skal gå ud og tage dig et bad, så skal jeg nok rydde lidt op i lejligheden imens.”

Hun satte streng under med et:

“Du er nødt til at komme videre, Solvej!”

Jeg gav hende et venligt afslag. Nej tak, sagde jeg, jeg skal nok få styr på det selv. Hun så på mig. Der var spor af irritation i hendes blik.

“Lad mig være i fred,” bad jeg og kom til at afsløre mig selv.

Men Elisabeth overhørte mig nok engang. Hun havde stillet sig i position med hånden i siden og så ud, som om hun tænkte over noget og så kom på en idé.

“Ved du hvad ...” gentog hun. “Jeg har brug for at snakke med dig om nogle ting. Jeg er blevet oplyst om, at jeg har visse rettigheder til boet efter Verner. Som Verners kone står jeg praktisk talt til at arve alt; lejligheden, hans pension, ulykkesforsikringen, bilen, det hele. Jeg er selvfølgelig ikke urimelig, men vi er nødt til at tale om det.”

Gennem den susen, som hendes ord startede i mit hoved, dukkede brudstykker af vores tidligere telefonsamtaler op; når det hele blev stykket sammen, var der ikke længere noget imellem linierne: Jeg skulle faktisk flytte.

En halv time senere var hun gået. I sidste instans havde hun lyttet til mig og undladt at rydde op eller på anden måde sørge for mit velbefindende, sådan som hun ellers

havde tilbudt. Men hun havde fået afleveret sit budskab, og vi var blevet enige om at snakke sammen snarest; så snart jeg var mere klar.

Få måneder efter stod jeg på gaden, ikke i bogstavelig forstand, men jeg var ude af Snorrisgade. Inden da havde jeg haft besøg fra fortiden, et besøg der, i lighed med Elisabeths, kom til at skubbe til min livsbane, om end på en anden og mere nænsom måde. Den besøgende var Olav.